

KIADÓHIVATAL.
Budapest, Eszterházy-utca
12. sz.

Előfizetési díj:
Egész évre... 4 frt — kr.
Fél évre... 2 frt — kr.
Negyedévre... 1 frt — kr.
Egyes szám ára: 8 kr.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, pénz s értékküldemények reklamációi általában a lap anyagi részét illető levelezések pedig a fel. szerkesztőhöz (Gyöngyösi-utca 9. sz.) intézendők.
Megjelen minden pénteken.

SZERKESZTŐSÉG:
Budapest, Vas-utca 15. sz.

Előfizetési díj:
Egész évre... 4 frt — kr.
Fél évre... 2 frt — kr.
Negyedévre... 1 frt — kr.
Egyes szám ára: 8 kr.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, pénz s értékküldemények reklamációi általában a lap anyagi részét illető levelezések pedig a fel. szerkesztőhöz (Gyöngyösi-utca 9. sz.) intézendők.
Megjelen minden pénteken.

NÉPJOG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

A vallási közöny ellen.

n. — A köznapi életnek vásári zajában s nem mindig tiszta törekvései és ügyesbajos anyagi küzdelmei közt mint valami magasból jövő intő szózat hangzott Magyarország hercegprimásának az a nagyszabású beszéde, a melylyel a vallásosságot és erkölcsiséget népiratokban terjesztő Sz. Istvántársaság ez idei közgyűlését megnyitotta, s melyről mult számunkban megemlékeztünk. Intő szózat volt az, a melyre földobog az ember szive s eszébe jut, hogy van még valami magasabb is, mint ez a mindennapi, vergődő élet, a melynek annyi fáradsalmi és nélkülözései vannak s a melynek szenvedései elviselhetetlenek lennének s a kétségbeesés örvényébe döntenék az embert, ha nem tartana fönn bennünket egy magasabb rendeltetés büszke önérzete.

Csak a hitből, a vallásos meggyőződésből származhatnak a vigasztalás; e nélkül az emberi fogalmak s meggyőződések körében elveszti dízshelyét s hatályát az erkölcs, hűség, becsület, jog és kötelesség; e nélkül a csupasz anyagi érdek „az erőszak, az ököljog“ üzi orgiáit.

Ezt az igazságot világította meg fényesen, ritka elmeállal s ragyogó szónoklattal a hercegprimás. Bebizonyította, hogy szükséges a vallási érzetnek erősítése s hogy vallás és tudomány nem állanak szemben egymással, mint ezt oly sokan állítják, a kik se nem vallásosak, se nem tudományosak.

Voltak idők, midőn a kevély emberi elme megtagadta a vallás szükségét, sőt akadt egy csillagász is, a kit midőn kérdezték, hogy mi mozgatja a végtelen csillagmíriádok rendszerét, ha Isten ereje nem? — azt felelte: „je n'ai pas besoin de cette hypothèse“. S halála előtt mégis meghajolt a föltevés oltára előtt. Az istentelenség ez a proklamálása országokat döntött már meg s a nagy francia forradalomban a véres Robespierre volt kénytelen a vallást jogába visszahelyezni.

Ma fájdalom a vallási közöny uralkodik, szabad sajtónknak, a melylyel annyi gonoszság és spekuláció él vissza, nem kis büne s következményeként.

Ennek a közönynek lovagjai előtt teljesen mindegy: van-e vallási hit a népben, hogy az új nemzedék vallási nevelésben részesül-e, vagy nem. Ma már ezek a fölvilágosult világboldogítók is sejteni kezdik, hogy tanáik mily rettentő lejtő felé viszik a társadalmat. Ma már látják, hogy a szükség, a kenyérnek megfogyása vagy kétségbeesés örvényébe vagy büntények, erőszakosság elkövetésébe sodorja a vallási érzéseikből a rosszul értett liberalismus követése folytán kivetkötött tömegeket. Nem használ a legszigorubb törvények legelrettetőbb alkalmazása sem a vallási közöny napjaiban. S mert az igazságot Simor primás oly meggyőző ékesen szólással bizonyította, beszéde bizonyos viszhangra talál a legszélesebb körökben.

A társadalom, az államok alapja a tiszta néperkölc, ez pedig csak a vallási érzésből fakad: s a ki ezt kiirtani akarja, gonosz tettet követ el a társadalom, az állami élet, a civilizáció ellen.

Hogy áll a világ?

Bécsben most folyik a költségvetés felletti általános vita, a mely nem egyéb mint a nemzetiségi kérdés szőnyegre jutása a reixráthban. Ha veszedelmes, végromlással járó valahol a nemzetiségi kérdés, úgy Ausztriában az, mert ott nincs egyetlen nemzetiség sem, melynek keblében igazi osztrák hazafiság buzogna. A költségvetési általános vitában az egyik szónok szloven kimondotta, hogy szloven akar lenni, a cseh persze nem tágított s azt mondta ő tiszta, törülmetszett cseh, egyik sem osztrák, még a déltiroli olasz sem.

A németek hallgattak vagy csak igen óvatosan szólottak, mert ők meg németek akarnak lenni — Németországban. Nem hallatszott a parlamentben a fölháborodás egyetlen szava sem, nem kiáltott fel a kétségbeesés: „a haza atyái között nincsenek hazafiak.“ Lehet-e oly országnak jövője, melyet szívében már megtagadott, földott mindenki? Habár az osztrákok költségvetése a miénknél sokkal jobb, habár a deficit ott a lehető csekély s ezt fődözni képesek kölcsön igénybevétele nélkül is — mégis a nemzetiségi viszály fönkre teszi a legszebb, legjogosabb reményeket is.

Németország márczius 22-én ünnepelte Vilmos császár 90-ik születésnapját. Ez ünnepély az ember ünnepe, nem a császár ünnepe, azé az emberé, ki mint császár, nagyban hozzájárult, hogy győzelmes harcok után, egy évtizednél hosszabb időn át a béke politikáját tartja föladatának. A frankfurti békekötés óta sok válság megingatta az európai békét. Oroszország újból hozzáfogott a keleti kérdés megoldásához mert régi tradícióihoz hű akar maradni. Németországnak s különösen Vilmos császárnak köszönhető, hogy a háboru borzadályai a Balkán-félszigetről át nem csaptak nyugat felé.

Ismételten fölemelte a francia „revanche-párt“ vérszomjas fejét, s megkísérelte a köztársaságot a megtorlás útjára terelni. Németország császára az agg férfi békeszeretete itt is megakadályozta azt, hogy a francia republika a végmegsemmisülés ösvénye elé kerüljön. Az orosz-angol antagonismus Ázsiában világra járó tüvést szitni készült. Németország közbelépése megakadályozta ezt is.

Mindezt el kell ismernünk, el kell ismernie mindenkinek legyen az barátja vagy ellensége Németországnak — mert itt tényekkel állunk szemben s épen e tények szava kényszeríti Európát, hogy belássa, miszerint a német császárság a békét jelenti.

Angolországban Gladstone még mindig küzd a miniszteri válságokkal, melyek az irkérés megoldási módozat következtében álltak be.

Görögország harcziás magatartása még mindig nem akar megszűnni, fejükbe ment a „hellén“ araknak a bolgárok sikere. Csak aztán a görög tűz el ne aludjon oly gyorsan mint a hogy tényleg szokott — felsőbb nyomon alatt jobb lesz, ha békében maradnak.

Szerbia is kormányválságot szenved. Milán király üzég-forog Nis és Belgrád közt s nem tud mit csinálni, ki legyen az új miniszterelnök! Ne fájjen szégyenke találkozik ott akár száz is a ki Szerbia politikáját csinálja a jövőre is.

Különben nem élünk most nagy napokat s a diplomácia nem töri szét a magi fejt az ily csekélységekben, mint a konstantinápolyi követ-konferencia meghiusulásán.

Sándor bolgár fejedelem valamennyiök-nél okosabb s utóljára is az fog történni a mit ő

akar. Nem lesz baj. Európa bekéjének és civilizátori feladatának egy nagy és hatalmas Bulgária, még ha határait a Márvány és Aegei tengerig terjesztené is ki, sem lesz annyira veszélyes és hátrányos, mint káros lenne egy gyöngye bolgár állam, mely az orosz intriguáknak színhelye és ezáltal inkább szláv provincia és a moszkovitzmus előbástyája volna. Mi csak örömmel várhatjuk azon napot, a melyen a szabad és erős Bolgárország őszinte barátságban és elismeréssel nyújtandja felénk békejobbát. Örvendünk, hogy ha Oroszország elvesztette ott politikája alól az alapot. Nehéz munkába kerül mert az orosz nem tágít és az orosz rubel mindenhol szívesen látott vendégnek bizonyult eddig!

L. L.

A hirtözsde.

Bámulva fogja kérdezni legtöbb olvasónk: mi-féle csoda ez már megint? Pedig meg van ez az izé is s mert „minden létező jogosult“, bizonytal megvan a jogosultsága ennek is. Hogy olvasónk megértse a dolgot, elülről kell kezdeni. A magyar hirlapirodalom utóbbi fejlődésében a fattyuhajtások közé tartozik az a mohóság, a melylyel a sensatiós közlemények kap. A ki Kossuth Hirlapját, vagy csak a régi „Pesti Napló“-t is forgatja, elképzelhetetlennek fogja gondolni, hogy ez az oly szép nyomon indult sajtó nem egész félszázados fejlődés alatt oda jut, hogy hasábotk áldoz az akasztások leírásának s külön tudósítók jelentéséből értesít minden külvárosi szemétdörbeomlásról. Pedig így van s ez a valami egész külön irányú fejlődött ki, melyben ép ugy dolgoznak „hivatott erők“, mint a tözsdeu „zabban vagy kukoriczabban“. Mondják — nem tudjuk, igaz-e — hogy a sajtó e részbeli szakmunkásai váratlan megsegülésre találnak magában a közönségben, de sőt még hivatalos organumok részéről is. Így erősen hire jár — hogy az illetékes közegek, kiknek szakjukbeli kitünőségét nagy lapok politikai rovatai ugyanazon betükkel hirdetik, melyekkel megdicsérik vagy lerántják Tisza Kálmánt — nem sajuálják a fáradságot, hogy egy-egy sensatiós bűntényben késő éjjel, fáradtan, hivatalos küldetésük elvégzése után érintkezést keressenek a sajtó illető organumaival, nehogy a közönség huszonnégy órával később értesüljön ezekből azon eseményekről, melyeknek fontosabbaknak kell lenniök, mint a muszka czár megöletése, mert akkor, mikor ez történt, két budapesti ujság volt, a mely megjelent a nélkül, hogy tudott volna róla, másnap szépen utánpótolta, senki valami nagyon nem haragudott érte, most pedig, ha egy lovasuti gyilkosság hire nincs benne egy lapban, az másnap ugy szégyenli magát, hogy szeretne elaludni a föld alá. A hirlapirodalmi színvonal ezen emelkedésével természetesen lépést kell tartani az intézmények fejlődésének is. Eleinte a lapok beérték azzal, hogy a könyvatos ujságok szerencsétlen túltengésével öltöztetessék uniformusba hasábjaitkat s árasztassák el magukat közleményekkel, melyek nem érdemlik ugyan meg a nyomdafestéket, de melyeket mégis ki „muszáj“ adni, mert a concurrens is kiadja és ki bocsátaná meg az ujságnak, ha egygyel kevesebb benne a — nem odaváló dolog, mint a többiben. De ez a stadium csak rövid ideig tartott, bár rövid tartamának is következése vagy öt-hat könyvatos lap létrejövetele, melyek legtöbbje a saját könyvatosok csak az ujságíró szemét rontja, a hirlapokban azonban — a közlést is. Az újabb stadium már — a könyvatosokon felül — a külön tudósítók egy sajátos faja volt, olyan dolgok kitudására, melyek nem a nyilvánosság elé valók. Vizsgálati stadiumban levő bűntények, rendőri titkok, hivatali kezdeményezések, kitüntetések iránti előzetes lépések: ezekben a saját külön tudósítók indiscretiója még csak istenes valami. De hisz tudvalevő dolog (nem régen történt), hogy még a szerelmi légyottok körül fölmerült akadályokra is kiterjedt ez a mindent felölő figyelem; s a ki erre nem emlékszik, arra bizonyos emlékezni fog, hogy pár évvel ezelőtt egy bizonyos, udvari hasznalatra kikölcsönzött papirkosár tartalmából állított össze a magyar hirlapírói elemesség egy közleményt, mely nagy diplomaiat fordulatra vetett új fényt. Idáig jutván a dolgok, az intézmény nem maradtott kezdetlegességében. Egyik „saját külön“ tudott egy rémes pöczegődör tragédiát a vízi városból, a mit nem tudott a másik, ki viszont az Erzsébet-városból tudott egy mosónő-intriguát, mely csupán az ő titka volt

Mi volt természetesebb, mint hogy a csere-kereskedés elmélete révén e közlemények az e genre-t kultiváló különböző lapok közt kicseréltek. „Nekem van egy gyilkosságom, odaadom egy óriási betörésért, de egy elgázolást a kerepesi uton kérek ráadásul.” ilyenformán hangzott az e részben érdekelt urak, különben saját szakmájuk igen buzgó munkásainak üzleti érintkezése. Az intézmény — szóval — létesült és virágzott. Csakhogy — ez a földi dolgok sorsa — mint a parlamenti rüszmának, a hírtözsde is megtermettek a maga hátrányai. Az illető urak — minden igyekvésük dacára — nem mindig azolgalhatván „kész áruval,” kezdtek „határidőszünetre” dolgozni, a mit ugyneveznek a hírlaptözsde, hogy „svindli.” E svindlinek külön böző természete van: a saját közönségük — sokszor jóbízemű — felültetése az ártatlanabbak közé tartozik. Ezek sorába való sok sensatio (másnap megező folt) hír, ma egy vallomásról, holnap egy büntényről, holnapután egy szerencsétlenségről, vagy egy haupttrefferrel (a kiállítás sorsjegyek főnyereményét legálább tizenkét „vidéki földbirtokos”-sal megnyerették) Roszabb neme e speculatióknak, mikor az idegen lapok olvasó közönsége hiteltelre dolgozik. Hogy lehet ez? Igen egyszerűen. Éjfél tizenkét órákor — a rémek órája — megszólal (nem a lélekharang) hanem a szerkesztési telefon. Azt kérdezik: „Mit tud az X. y. szerkesztőség a Tuillériák légberöpitéséről.” — „A Tuillériák légberöpitéséről?” — „No igen.” — „Ahá! a Tuillériák légberöpitéséről.” — S a buzgó reporter szalad az asztalhoz lejegyezni, hogy a Tuillériák palotája légberöpitült, az X x szerkesztőség tud róla, nem szabad a lapnak megjelenni a nélkül, hogy szó ne legyen benne róla. És rohan a conversations-lexikonhoz, hogy külön táviratba fordítsa a Brockhaus három lapját, s csak akkor akad meg, mikor a végén azt olvassa, hogy a Tuillériákat 1871-ben leégették s azóta nem építették föl újra. Hát akkor hogy röpitették most azt légebe? Ha ez a hír meg nem jelenik, csak ennek a körülménynek köszönhető. Ha azonban a hír ártatlanabb, (vagy fogasabb) természetű akkor még a Brockhaus sem segt. Az, hogy minap éjjel egy ki-tűnőséget meghalattak a „Pesti Hírlap”-ban, azt hí-resztelték t. i. hogy Ghiczy Kálmán halt meg s reggel el is parentáltak, nem a legleketlenebb ilyenmü elültetések közül való Párbajokról, elfogatásokról, szöktetésekéről stb. tud sokszor gazda nélkül, világgá bocsátani híreket ez a tözsde. S mindez csak isten csodája, hogy a nyilvánosság elé nem kerül, mert az ellenörzés sokszor szinte lehetetlen; „a lapból nem szabad hiányozni semminek, a mi másutt megvan.” S miért mondjuk el ezt az olvasónak ily hosszán mi most? Miért áruljuk el a közvélemény csinálás e titkait. Mentségül — két eshetőségre. Először arra az eshetőségre, ha egyszer valami nagy ostobaságot találunk közölni magunk is. A másik eshetőség az ha valami sensatio eset, amiről az egész város beszél, hiányozni fog nálunk. Ne higye az olvasó, hogy mi nem tudunk róla. De hát — s ki venné rosz néven a tapasztaltak után, — óvatosság vagyunk mi nem megyünk bele a kelepezebe, s csupa óvatosságból kimarad a lapból a nap nagy eseménye. De hát mi tulaján az eszükön. Elmondtuk a mentséget mind a két esetre. Most már aztán dolgozhatik a hírtözsde és zughat a telefon...

A zsidó irodalom.

Komlósy Ferenc képviselőnek, a zsidó irodalmat s a zsidó frkászokat kárhóztató felszólalása arra indította a „rhabinbanok ivadékát” Ugron Gábort, hogy védelmére keljen ennek a fajzatnak. Nincs szándékomban ezuttal annak fejtegetésébe bocsájközni, helyese ha a függetlenségi 48-as párt kiváló emberei trikolor helyett, a zsidó

TÁRCZA.

A dicsekvés.

A dicsekvés, a nagyzás az urhatnám hóbortja a legelterjedtebb betegség. Mindent nagyítani, mindent túlozni ez a kor jelszava.

Csodálatos, de igaz, az emberiség bölcsőjétől, a mai napig egyetlen egy században sem volt a képzeleti képekben oly bő az áldás, mint épen most materialisztikus napjainkban.

Bizonyos emberek mindig csodákat hajhásznak s ha nem találják, megteremtik ök maguk. A sokszorozást kitünően értik s korlátlanul alkalmazkazzák. Gomba mód szaporodik náluk minden. Az ég minden éjjel szül számukra, egy üstökös s ha két kopóval találkoztak a mezőn, megesküsznek rá, hogy egy falkát láttak.

Bizonyos emberek körül minden különleges, minden varázs erővel bír. Kacsáik: hattyük s ök magok a teremtet tökély mintái, senki sem méltó arra, hogy saruik szíjját megoldja.

Ha kereskednek, milliókat forgatnak, a legjobb portékát potom áron adják el s nem versenyezhet velök senki. Igaz, hogy üzleti összekötésben csak a legközelebbi szomszédokkal álla-

zászlót lobogtatják, ha az ősi kard helyett a sakterkést veszik jobbjukba, nem hogy a magyar népet s annak szent jogait védelmezzék, hanem hogy dicsérjék a zsidót, s egyengessék pusztításának az utat; mondom nem akarom ezt tárgyalni, megvagyok győződve, hogy a jövő képviselőválasztás ki fogja ezen urakat ábrándítani, ha az alig multban kapott leczkén nem tanultak, s Ugron Gábor urnak csak azon merész mondására akarok reflektálni, hogy a kath. pap az oltárhoz sem mehetne, ha a zsidó irások nem volnának.

Hát t. képviselő ur, a ki nem röstelli megfigyelni a mi történik, s tárgyilagosan iteli meg a történetet az bátrau elmondhatja, hogy a zsidók egyedül a keresztényeknek, köszönhetik, ha történeti s egyéb irásaik maig fenn vannak; mi keresztények tartjuk azokat tiszteletben, mert symbolmát látjuk Krisztus vallásának, s ez a tisztelet örzi meg azokat az enyészettől; e tisztelet nélkül régen a megsemmisülés örvényébe merültek volna, mit a Talmud buta őrdjögéseinek istenítése oly szólón tanusit. Hiszen e dörésegek, esztelen, hóbertos rabbi koholmányai réges-régen kivették volna azokat valódi jellegökből, és megmérgezték volna vallás erkölcsi tanaikat.

Bizony mondom, ha mi keresztények az ó szövetségi szentiratokat nem ápolnánk s nem terjesztenénk, vajmi kevés vallási tiszteletben részesülnének. Azokat a szent iratokat nem talmud zsidók irták s nem is ök őrzik meg Mózes tanításában törvényeiben azt a mi azokban erkölcsi tehát isteni hanem mi keresztények egyedül.

S ugy látszik épen ez nem tetszik a mostani zsidóságnak mely többé nem régi Jehováját imádja, hanem az aranyborjut isteniti, melynek nem Mózes többé a vezére, hanem az megvadult rabbi ki azt hirdette, család a gojt a hol tudod, mert az ő vagyona a te vagyond.

A ki tisztában van az emberiség nagy feladataival, az tudja, hogy időnkint ugyan letérhet az utról, mely ezek elérésére vezet, de tudja azt is, hogyha letért, felkeresi azt újra. S valóban nem látná Ugron Gábor — a katolikus a nagy tehetségű Ugron Gábor, hogy az emberiség keresi már ez utat, melyről letévedt? Ha nem látja ám vigyázzon, s vigyázzanak, kik vele egy uton haladnak, mert ha vak vezet a világtalanokat mindanyian az örvénybe rohannak.

Egy falusi pap.

HIREK.

A közeledő évnegyed indokából tisztelettel kérjük elvtársainkat lapunk terjesztésére. Kérjük továbbá azon t. olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, annak megújítására.

S végül kérjük azokat, kik hátralékos előfizetési összegekkel tartoznak, különösen pedig kiket fizetésre magán levélben is felhívtunk, hogy a hátralékos összegeket beküldjék, s ez által a lapkiadás terheit könnyebbé tenni sziveskedjenek.

nak, no de ez pusztán az utóbbiak iránti jóakarats részvét kifolyása.

Ha gazdálkodnak csak műkedvelésből teszik, hogy megmutassák az együgyü parasztnak, miként kell az eke szarvát megfogni. Amit természetnek, az egytől-egyig mind nagyszerű s épen olyan „egyedüli, eredeti felülmulhatlan” tünemény, mint a nemrég hozzánk tévedt vándor állatsereglet, a melyben — sajnos — a czégérül kiakasztott képek voltak a legjobbak.

A szélhámoságnak azonban ez még csak az egyik, a kisebbik része. A másikat, a nagyobbikat, akkor zudítják a dicsekvők a nyakunkba, amikor szóhoz jutnak.

Mindig vastag betűkkel s felkiáltó jelek kíséretében beszélnek. „Látott már ilyen nagyszerű paripát? Ugy repül, mint a szél!” — „Nézzé csak meg jól a tehenemet, nincsen párja az egész vidéken! Nézzé csak mily kecsesen csóválja a farkát, akár csak egy udvari dáma a sleppjét!” — „A fiam, valóságos csodagyermek! Kitünő fej! Hasonlít — mondja ön — atyjához! Köszönöm a bókot, de sok igaz van benne, mert hát, korán keljen, aki ujját akar velem huzni!” — „Látott már ilyen óriás czukor répát? Mit mond, a levelek megrágyva? Téved, ez egy egészen új faj, szelelő levelekkel, melyet maga a természet lyukaszt át, hogy a levegő ki s be járhasson a tövéig!” — „Látott már ilyen óriás számartövist? Valóságos diszpeldány, a schottlandi ember, szörnyet

— Az antiszemitismus diadala. Zalaegerszezen 24-én folyt le a képviselőválasztás. Szemben álltak egymással a függetlenségi antiszemitapárti Szemnecz Emil, fővárosi hírlapíró, somogy megyei földbirtokos s az ismeretlen pártállású Skublics Jenő oda-való tekintélyes földbirtokos. Délután 1 órákor érkezett sürgöny szerint Szemnecz Emilre 234, Skublics Jenőre 366 választó szavazott le. Esti 8 órákor Szemnecznek 37 többsége volt. A Skublits párt kortesei házról-házra jártak szavazatot szedni. A szavazás esti 10 órákor Szemnecz Emil győzelmével végződött. Szemnecz Emil kapott 1077, Skublics Jenő 1001 szavazatot. Magyarország függetlensége és a kereszténység elvének diadala e választás, melynek lefolyása eléggé kitünteti mily nyomást gyakoroltak azok, kik a hatalmat tartják kezükben szövetkezve a zsidósággal. De hát mit tehet ott az ármány, mit tehet a hatalom, a hol az igazi hatalom a nép, igazán akar valamit. Üdvözljük a zalaegerszegi választást, mint a keresztény nép felébredésének újabb bizonyágát. Vajha megtanulnák e példából a zsidók barátjai, hogy mit kíván, mit akar a nép s melyik az a jelszó mely Magyarország függetlenségének zászlaját diadalra vezeti.

— A népfölkelési törvényjavaslat. A képviselőház még a husvéti ünnepe előtt fogja a népfölkelés szervezéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalni. Az esetre, ha a köztörvényhatóságok rendelkezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása igen hosszú időre terjedne, a népfölkelési törvényjavaslatot még a községekéről szóló e öterjesztés előtt fognak kitűzni a napirendre.

— A nagyváradi püspöki szék betöltése. A hiv. lap a következő kir. kéziratot teszi közzé: Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére, dr. Ipolyi-Stummer Arnold besztercebányai püspököt s valóságos belső titkos tanácsost nagyváradi latin szertartású püspökké kinevezem. Kelt Bécsben, 1886. évi február hó 18-án. Ferencz József, s. k. Trefort Ágoston, s. k. — Ipolyi Arnold hír szerint még e hó folyamán Bécsbe megy az esküt a király kezibe letenni, püspöki székét pedig junius végén. Szent László napján ünnepélyességek közt foglalja el.

— A m.-szigeti zsidó viselt dolgáról a „Máramaros”-ban olvastuk: Szöllösy Antal polgármester Spitz József izr. hitoktató fizetésének megállapítása végett folyó hó 14-ére hivta össze a szigeti izr. hitközség tagjait. A zugiskolák hívei, dászkalók és Halpert Náthán hitközségi előljáró sáfárai jó előre megbeszélvén a dolgot, nagy tömegben gyűltek össze s a józanabb párton levőket leszavazták s a hitoktató fizetéséről és lételéről hallani sem akartak. Jellemző e dolognál az, hogy a nevezett többség azt is megtagadta, miszerin Halpert Náthánnak, mint hitközségi előljárónak joga volna valamit a hitközség nevében aláírni. Ez akkor történt, mikor a polgármester előmutatta azt az iratot, melyben Halpert Náthán

halna örömeben, ha meglátná! A talaj kitünőségéről tanuskodik ez! Tavali buzánk olyan nehéz volt, hogy minden kocsink összetört a behordáskor. Szerencse, hogy feltalálták a cséplőgépet, emberi kéz soha se verte volna ki belőle a magot!

Aki ilyen modorban szokott beszélni, annak mindegy, akár mily irányban pörög a nyelve, a miről beszél, az vagy legnagyobb, legszebb, legcsodásabb, vagy legkisebb, legcsunya, legborzalmasabb. Az ő lova, az ő fegyvere, az ő felesége, az ő kutyája, az ő terve: csupa-csupá nincs mása.

Nevezetes, hogy a dicsekvő emberek közül egyik sem veszi észre polgártársai szánakozó mosolyát s Oczéának mondja a leveses tálat meg akkor is, a mikor mindenki látja a tál fenekét. A dicsekvés álfénye ugy látszik hályogszülő.

Ha Dicsekvő János barátom képviselő volna az összes adókat eltörölné, viskókból paloták épülnének, a víz borrá változhatna s a folyók lángra borulnának. De kár, hogy minden azon a gyatra „ha” szócskán fordul meg, s hogy ez a „ha” olyan széles árok, a melyet még eddig senki sem „birt átugrani!” Ha az ember annak a „ha”-nak a hátára ülhetne egyenesen Eldorádóba lovagolhatna. Egy kis „ha” segítségével az egész Budapestet egy csuporba lehetne szorítani!

Mily ostobaság! kiáltja valaki. Igaz, de félig em oly nagy, mint a tizedrésze azon bárgyusá-

mint hitközségi elnök, a hitközség pecsétje alatt Spitzert kéri a miniszteriumtól hitoktatónak M.-Szigetre. Jellemző továbbá, hogy Halpert, maga meg nem jelenvén a gyűlésen, évi fizetés sáfárait nevezetesen Vider Chájim Lébet és Vider Mendelt, kiket minden perében maga mellett tanuskodtat, most az egyszer maga ellen tanuskodatta.

— **Felhívás örökösökhöz.** Néhai Zapf Vilmos volt só-mázasamester Szathmáron, még az 50-es évek elején elhalálozván ismeretlen örökösait a szatmári pénzügyigazgatóság felhívja, hogy az utána maradt 176 frt 43 krnyi összeg felvételére egy évi határidő alatt jelentkezzenek. Mennyi bélyegpénz szükséges?

— **Pisztolypárbaj.** A hontmegyei ellenzék vezére Ivánka Zsigmond, ma másodízben szállott síkra, hogy fegyverrel is megvédjje amaz elveket melyeket évek óta hirdet szóval és írásban. A multkor Majthényi főispánnal kelt párbajra ma pedig a megye tiszti ügyészével, Luka Pállal váltott golyót. A párbajt meglehetősen szigorú feltételekhez kötötték a tiszti ügyész segédei. Battány Elemér gróf és Üchtritz Zsigmond báró Napokon át folyták a tárgyalások s Ivánkának azonban három segéde (Ugron Gábor, Komjáthy Béla és Ketzer Miklós) lépett vissza, mert a kiszabott feltételeket túlságosan szigorúnak találták. Végre az új segédek ifj. Ábrányi Kornél és Hentaller Lajos annyira mérsékeltek a feltételeket, hogy ma délután végbemehetett a párbaj. A felek délután kettedfél órakor találkoztak a régi lövésnyterén, a hol segédek n kívül dr. Lisznyai Elemér és dr. Farkas László orvosok kísérték őket. A segédek abban állapodtak meg, hogy a párbajvívők két golyót váltanak huszöt lépéssel öt-öt lépésnyi avansszal; a lövés ideje husz másodperc s ha a pisztoly csütörtököt mond, azt nem veszik számba. Miután a segédek megtették a szokásos békéltető kísérletet, felállították a feleket. Ivánka Zsigmond lött először, egy lépéssel közelebb menve ellenfeléhez, a ki sértelesen maradt. Nyomban ezután Luppá Pál süttötte el a pisztolyát, mely Ivánkának hasát surolta s kabátjának előrészt végig hasította. Amint eldőrdült a lövés Ivánka a szavakat kiáltotta: „El vagyok találva!“ Az orvosok azonnal hozzá siettek s lefektették a földre. Sebének gondos megvizsgálása után kijelentették hogy a párbajt folytatni nem lehet mire a segédek is befejeztetnek nyilvánították a feleik közt támadt becsületbeli ügyet. A golyó Ivánka egy gombján csuszott félre s a bór alá furódott a honnan könnyű szerrel vehették ki az orvosok. A párbajvívők nem békültek ki egymással s Ivánka Zsigmond könnyű sebének bekötözése után elszállították lakásába a borz utcza 12 számú házba. — A párbaj közvetlen oka az följelentés volt melyet Ivánka Zsigmond mint a hontmegyei ellenzék elnöke Luka Pál tiszti ügyész ellen tett különböző visszaélések miatt. Tudvalevő, hogy Hontmegye közigazgatási bizottsága valamint a belügyminiszter is felmentette Luka Pált, ki párbaj útján keresett elégtételt. Nohát szép vármegye ez a Hont vármegye e hol így állnak szemben egymással a pártok a társadalomban is hanem hát az is igaz hogy a tisztesség s lovagiaság kérdéseiben alig ösmerhetünk túlzást különösen a mai Zsidóvilágban; hanem ha úgy van a mint hogy így van, akkor azt kérdezzük Istent tudja hányadszor: Hogyan élhet meg együtt az a keresztény a kinek ily nézetei vagynak a kit e nézetek s erkölcsői ezer sulyal raknak meg a létérti küzdelemben azzal a zsidóval kinek az ily dolgok nem csak látókörön kívül esnek hanem ott fetereng mert csak ott érzi magát jól a piszokban. E két elem között a szabad verseny csak az utobbi előnyére íthet ki.

goknak, melyeket a dicsekvők világgá bocsátanak.

Uram fia, mi mindent nem vitt Dicsekvő véghez. A míg részt vett a közigazgatásban, addig minden jól ment, de mióta ő a magán életbe vonult vissza, kiesett a nagy gépből egy csavar s nem sokára halomra dől az egész alkotmány. Egy pillantása ezeket tett boldoggá, egy szava arannyal telít meg zsebeiket. „Az ország inog, — kiáltja Dávid szavait idézve, a midőn szerény akar lenni. — de vallaim támogatják oszlopait!“ és a büszkeségtől dagadó kebel, csak hamar kevesli az öndicséret trombitáját, egy egész zenekart hangszerrel, melyben — talán mondanom sem kell — négyszeresen képviseltetik a czintányér s a nagy dob.

Bizony bizony, ha józan észszel nem áldotta volna meg az emberek egy részét a teremtő még el is hinném, hogy Dicsekvő bácsi halála, koponya mezővé változtatja a világot. Így azonban nem hiszem s csak annyit mondok, hogy a dicsekvők a legnagyobb hazugok.

Nono, kérem tegyék le a köveket, kenyér van a kezében. Megengedem, hogy öntudatlanul hazudnak, mert annyit beszélnek, hogy elvégre magok is igaznak hiszik azt, amit mondanak. Sajnos, hogy a mesebeli béka is ökörnek hitte magát, s e hiteért szörnyen kilakolt. Megpukkadt.

A ki hasonló sorsban nem akar részesülni: mindig valót mondjon, az igazból el ne vegyen.

— **Elecske községéhez tartozó majorságban** borzasztó tűz pusztított e hó elején. A majorságot Jánossy Ráfael tulajdonosól haszonbérben bírja valami Mojsze nevű zsidó ki úgy gazdálkodik, hogy a legcsekélyebb ok vagy hibáért a cselédet pénzbírsággal önkénytelen bünteti. Legutobb is egy bére) sét mert az a hizó ökrök előtt ott hagyott répából malacznak adott egy keveset — tíz frt. pénz bírsággal sújtotta. A mint a községbeliek beszélnek a majdnem egész évi pénzfizetésétől megfosztott béres bosszúból gyujtotta volna fel az épületeket bennök a kovács, neje gyermeke és inasával meg két béres szénné égték. Két béres — az egyik az állítólagos gyujtogató kit hir szerint a bérő zsidó dobott volna a tűzbe — sulyos égési sebekkel a korházban vannak ápolás végett Tizenkilenc darab többnyire hizott ökrök s más takarmány féle is elégett. A mi elégett — kivéve természetesen a szegény szénné égett keresztényeket biztosítva volt E roppant szerencsétlenségből a tanulságot könnyű levonni A zsidó nemcsak a vagyonosabb polgárok kiszivattyuzásából hanem a szegény cselédemberek véresverejtéssel megszolgált béréből infamis gyorsasággal tett levonásokból igyekszik gazdagodni.

Országgyűlés.

Mult pénteken a képviselőház a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását a 22. §-nál folytatta s az nap eljutott a 26. §-ig, mely körül élénk vita fejlődött ki. Ezelőtt még a 23. §-nál Szalay Károly módosítványt nyujt be, miszerint csak az, a ki oly büntett vagy vétségért van vizsgálati fogságban, melyért politikai jogok elvesztése járhat legyen kizárva a bizottsági taggá megválasztásától, Andránszky Gábor báró pedig aziránt nyujt be módosítványt, hogy a ki magyarul írni és olvasni nem tud, nem lehet virilista. Ezért nem haragudhatik meg nemzetiségi, legfőlebb zsidó virilista. A Szalay Károly módosítványhoz hasonlóly nyujt be Chorin F. is, melyhez Szalay Károly hozzá járulva a saját módosítványát visszavonja. A ház a 23. szakaszt elfogadja a Chorin módosítványával. A többi módosítványok s így Andránszky G. báróé is elvetetett. A 24. és 25. §. t. változatlanul nagyobb vita nélkül a többség megszavazta.

A 26. §-nál felszóltat Komlóssy Ferencz s a zsidó sajtót ostromozta s azt kívánta, hogy csak azoknak a folyóirat és hírlapszerkesztőknek adassék meg az engedély adójuknak kétszeresen történő számíthatásához, kik keresztények és nemzeti szellemben szerkesztik a nevük alatt megjelenő szellemi termékeket. Eziránti nézetünk felől lapunk más helyen talál az olvasó bővebbet. Itt csak megemlíjük még, hogy Ugron Gábor szállt ki a zsidók védelmére. Nem irigyeljük a parlament e mindenesetre kitünő tagjának dicsőségét e tekintetben, hiszen a „pájesz“ már különb emnereket is ültetett föl, mint ő, daczára a tett jó szolgálatoknak.

Ugron Gábornak Rácz Géza a felelt meg kicsit hosszasan, már a mint szokása, de nem minden eredmény nélkül, mert meg a megrögzött mamelukok is jóízűen nevettek Rácz Géza példázgatásán, hogy megesk majd, hogy Ugron vármegyében is esetleg kinevezett zsidó alispán veszi kezébe a megye kormányát.

No de a 26. szakasz is el lett fogadva.

Szombaton (márczius 20-án) a 27. §-nál Bottlik Lajos egy módosítványa mellözve lett s a szakasz változatlanul elfogadtatott.

A 28. §. Bezerédj Viktor egy lényeg-

se hozzá ne tegyen. A mint valaki kilenczvenkilencz centiméternek kezdi állítani a métert, meg nem áll, a míg egy centimétert méterre nem avat. A túlzás az igazság utjáról leterel s a görbe ösvényen haladó soha sem tudja hová jut. A kis hazugságot a nagytól csak egy hajszál választja el. A hol csepereg ott többnyire esik is. Parányi valótlanágokból tengerré dagad a hazugság. Az öndicsékvés rosz ajánló levél. A saját lábain járjon mindenki, de a saját dicsőségét ne énekelje meg senki.

Hosszu nyelv rövid kéz. Sok szó: üres beszéd. Sok beszéd: kevés tett. A sokat ugató kutya, behuzza a farkát, a mikor harapnia kellene. A sokat kodácsoló tyúk: keveset tojik. Mennél többet rőfög a disznó: annál soványabb. A sokat bögő tehén: kevés tejet ad. A dobnak csak azért nagy a hangja: mert üres. Jó bornak nem kell czéger s ha valaki derék ember, észre veszik azt, ha nem is hord czedulát a hátán. Már az is boldog, a ki dobra veri, a mije van, hát még az, a ki azzal dicsekszik, a mije nincs. Ne vegye tehát senki rosz néven, ha azzal a régi mondással fejezem be elmefuttatásomat:

„A madarat tolláról,
A szamarat hangjáról,
És az embert szaváról...“

ismerni meg legjobban.

telen módosítványával elfogadtatott. A 29, 30 és 31. §-ok is lényegtelen módosításokkal elfogadtattak. A 32. §-hoz S á g h y Gyula azt indítványozza, hogy a megyebizottsági tagok ne 5 évenként 10 évre, hanem 3 évenként 6 évre választassanak. H o r v á t h Boldizsár magáévá teszi ez indítványt, mert a 10 éves mandátum a klikkuralmat alapítaná meg. Sz o b o s z l ó i József Orbán Balázs és Szalay Károly is pártolják ez indítványt. A ház felállással szavaz s e szakaszt 119 szóval 74 ellenében változatlanul elfogadja. A 33–37 §-ok változatlanul, a 38 szakasz pedig lényegtelen módosítással fogadtattak el.

A 39. §-nál Goda Béla módosítást ajánl, hogy a megyékben a választások ne 3, de 8 nap alatt ejtendők meg. Ez elvetteték s e szakasz elfogadtatik.

A 40. §-nál Irányi Dániel azt indítványozza, hogy a szavazatok összeszámítása ne legyen félbeszakítható, vagy ha ez okvetlenül szükséges volna, a szavazó szekrény két hit alatt szolgáló egyén őrizetére bízandó. T i s z a K á l m á n nem ellenzi e módosítást s ehhez képest a ház el is fogadja ezt.

A 41. §. Szederkényi Nándor egy stiláris módosításával, a 42. §. pedig változatlanul fogadtatik el.

A 43. §-nál Grünwald Béla kifogásolja hogy a választási eljárást a főispán egy maga talán párt szempontból is megsemmíthesse. Módosítványt nyujt tehát be, hogy nem csupán a főispán fölterjesztésére, de esetleg az érdekeltek panaszára, a kik jogsérelmet szenvedtek, lépjen közbe a belügyminiszter. Erre szükségesnek tartja azt is, hogy a panasz beterjesztésére 15 napi határidő tűzessék ki.

T i s z a K á l m á n miniszterelnök nem hajlandó elfogadni a felek felebbezési jogát, mert akkor mindig a belügyminiszternek kell majd döntenie, miután a felek mindig felebbeznek. Anynyira azonban mégis beereszkedett, hogy a következő módosítványt tette Grünwaldéval szemben: A belügyminiszter részére főtartatik azon jog, hogy a főispánnak, vagy az állandó bíráló választmány valamely tagjának a határozat, hozatalától számított 15 nap alatt tett fölterjesztésére előfordult törvénysértések miatt ez eljárást megsemmíthesse. Ez elfogadtatott valamint a 44. §. és. Ezután következett N e n d t w i c h K á r o l y interpellációja a zsidók tömeges bevándorlása ügyében. T i s z a K á l m á n nem fog kitérhetni a válasz elől. Természetesen azt fogja mondani, hogy így, — hogy u. y. . . . emberbaráti szempontok a civilizáció követelményei stb. kívánják, hogy másutt üldözötteknek nálunk menhelyet nyujtsunk. Arról azonban hallgatni fog bölcsen a sakter politika hőse, hogy ezeknek beözönlő kaftános zsidónak lábanyoman a pusztulás és nyomor támadt és csak a kívándorlók száma szaporodik.

H é t f ő n: (márczius 22 én) a 45. §-al kezdtek és egészen az 55. §-ig hatoltak előre. Az előbbi szakasznál B a b e s Vincze tendenciózusan sötét színekkel festé a kulturális állapotokat s a magyar faj ellen ez irányban vádakot emelt, provokálta a vitát provokálva egyuttal számos ellenvágást T i s z a K á l m á n, M a d a r á s z József és G y ö r f f y Gyula részéről.

Az 50. §-nál Gulner Gyula azon módosítványa keltett hosszú és élénk vitát, hogy a községi jegyzők nem vehetnek részt a tárgyalásban és nem szavazhatnak akkor, midőn megyei tisztviselők ellenőrzése felfüggesztése s. t. b.-ről van szó.

E módosítvány mellett szólt: Apponyi gr., Orbán Balázs és Grünwald Béla ellene: Szederkényi, Pulszky Ágost, Almássy és két ízben T i s z a K á l m á n. A ház a szakaszt változatlanul fogadta el.

K e d d e n kezdődött a vita az új főispánok felett s ezzel a részletes tárgyalás elérkezett a közigazgatási javaslat lényegéhez. Az 57. §. „megfogyva bár, de törve nem“ emlékeztessé fog válni Magyarország történetében. A főispán pasa lefelé, engedelmes eszköz fölfelé s ez így marad ezentul is. A kormány csak azt az egy pontot vonta vissza az 57. §-ból, mely a főispánnak jogot adott volna arra is, hogy a törvényszéki bírák bírása legyen s ezt tekintve a kormány-part olyan engedménynek, melyért a többi hang nélkül elfogadja. Pedig ez csak olyan, mintha a tizenkétfejtű sarkánynak levágnák az egyik fejet, a tizenegy pedig megmaradna. Az 57. §. ráteszi a hurkot a j o g á l l á m nyakára; de nem csak arra: az önkormányzatot is végkép elszibbasztja azzal az omnipotenciával, melyet az új főispán kezébe ad.

Szardán folytatták az 57. §. tárgyalását, de be nem fejezték. A vitát B e n i c z k y Ferencz kezdette meg. Szónoklata ép olyan szürke volt mint kabátjai. Elmesélte a saját főispánságát, feldicsekedett vele, hogy soha sem csinált semmit, mégis T i s z a maga mellé vette. Azután szólt M o c s á r y L a j o s, G r ü n w a l d Béla, S á g h y Gyula. Ezeknek beszédei a ház zsuzsongásában elillan ak. A képviselők türelmetlenkedtek s vár-

tak Ugronra és Apponyira. Yegre Ugronra került a sor, ki mély csöndben megkezdte beszédét. Erős kimélt hangon szólt: Nem tért ki a hol módjában állott a személyek támadása elől. A főispánok mindenhatósága ellen hevesen tiltakozott s e szakaszok eltörését követelte. Majd Apponyi Albert gróf kezdett beszélni. Eles vágásai jól találtak midőn a mai szabadelvű párt s különösen a Tisza-kormány bünnit felsorolta. Tisza idegesen mozgott székeben, a mameluk gárda tagjai feszkelődtek s roppant kényelmetlenül érezték magukat. Apponyi után roppant zaj közt Tisza Kálmán kezdett szólni. Nyelvelt idegesen, de nem győzött meg senkit még talán a maga pártját sem. Ingerült volt mert az igazat nem szereti hallani, melyet megozafolni nem bír. De mit ér ez? Az eredmény még csak az lesz, hogy a szavazás az igazság vereségét s az önkény diadalát fogja előidézni.

Csütörtökön ünnep lévén ülést nem tartottak s csak pénteken folytatják.

VIDÉK.

Selmeczbánya, 1886. márcz. 16.

Hires nevezetes városról értesitem lapunk tisztelt közönségét. Felső-Magyarország köz- és kulturtörténetében mindig fontos szerepet játszott Selmeczbánya és játszik ma is, helyt állván a magyar állam eszméért, úgy közönsége, mint annak egyesei.

Selmeczbánya Belabányával egyesülve a felvidéki közművelődési egyesület hasonnevű fiókjának székhelye mely az egyet 2720 összes tagjai számahoz 252-el járult.

Mindenesetre igen tekintélyes arányszám egy alig 15000 lakosu városból, az egyesületbe tartozó 10 vármegyéhez képest.

De meg is látszik ám a nyoma ezen hazafias buzgóságnak.

A város kulturhely; következő intézetekkel és egyletekkel: bányászati és erdészeti akadémia, ág. ev. lyceum, román kath. nagy gymnasium, bányaiskola, ipariskola, felekezeti két nembeli tanodák, Paulai szent Vinczéről nevezett szűzek intézete óvodával városi óvoda, zsidó iskola, tűzoltó, ipar, temetkezési, husvágó, Kárpát-egylet Szittnya osztálya, gyermek barát-egylet, két kórház, kaszinó, szivargyár, takarékpénztár, népbank keskeny vágyú hegyi pálya vég állomása, a pálya az országban a maga nemében a hazát mértéknagyságára nézve egyedül álló, bányaigazgatási székhely stb.

A közönségnek elég tere a van működésre. Fájdalom politikai hivatásköre nagyon korlátozott, lévén itt egy csomó hivatalnok a kinek nem lehet meggyőződése szabad, hasonlóan abányamunkások, a kik már kenyerek miatt is kénytelenek feltétlenül a kormányt pártolni, a polgárság érdeke ezektől függven velők meg, van tehát itt széles mameluk világ, melyet nem oly könnyen lehet sarkából kifordítani, ha csak valami véletlen nem változtat szomorú nemzeti állapotunkon.

Sok, igen sok oly polgár van, talán a polgárság nagyobb része a kinek kebelét az igazi honszeretet hevíti.

Városunk magas hegyek völgyeleteiben mintegy 2000 lábnyi magasságban fekszik a tenger színe fölött, 5 külutczája van Belabányán kívül, a lakosok nagyobb része eltötosodott német ugnevezett hevér, az intelligencia magyar, a német kiháló felben van.

Hála istennek a magyarosodás rohamosan halad az utcákon már a cseléd nép is magyarul társalog.

Van vagy 80 család mőzes ivadéok is, bérlők, kereskedők, szóval a keresztények parasytjei.

Társadalmunk nagyon is élénk; evenként mintegy 30 tisztességes mulatság folyik, elharapozott fényűzés mellett.

Ez a körülmény sok bajt okoz a háznál, úgy hogy gyakran Argus szemekkel sem lehet annak feltett kincseit megőrizni, különben ez olyan régi nóta, melynek kótáját még Adám apánk komponálta.

A nép vallásos, s a felekezetek egymás érdekének méltatása mellett békében élnek.

Mindkét felekezet egyházában évenként bizonyos számú magyar isteni tiszteletet is tartatik a román, katolikusoknál a primás ő eminenciájára kegyelmes meghagyásából.

Templom van rom k. 7, kápolna 8, ág. ev. 2, imaház 2.

A zsidók még nem értek rá zsinagógát rakni, egy sakter s egy kántor a ritus végrehajtója, s ha véletlenül Jerichó leányának lekoppintják a haját, hogy Ruffke lehessen belőle — akkor Besztercebányáról kerül a rabbi.

Bányászatum a lét nehézségeivel küzd, s évi zárata tetemes veszteség.

Közelünkben vannak a vihnyei és szklenoi országszerte ismert fürdők.

Pénzforgalmunk tetemes, a bányáknál s dohánygyárban való kereset és a sok hivatalnok fizetése után.

A földművelés alig vehető számba, kevés a

mivelhető föld, mely rozst, árpát, zabot, de búzát is burgonyát, répa fajtakát, s kaposztát terem.

Az Iczikeket itt is feltűnően pártolják is megessett egyszer, hogy egy jordán egy lopott tehenet vágott le lakása pinczejében, tetten kapták, s mi lett a vége? büntetés helyett utlevelet szereztek neki Amerikába, hol jelenleg boldogan éli világát New-Yorkban pereputtyastól együtt.

Végül megemlítem, hogy két tudományos egyletünk is van t. i. a természettudományi és gyógyászati s a földtani fiók társulat, itt van az ország legrégebb lövöldéje is.

Igy meglehetősen rendben lennénk, csak a politikai hitvallás nem a miénk, mi más hitet vallunk, melynek, bár hamarabb jöjjön el országára!

X.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Jezsuitákról. A jezsuitarend főnöke a napokban igen érdekes statisztikai kimutatást tett közzé. E szerint a világot körülbelül rend 350 év óta áll fen. 248 szent, 1500 vértanu, 13 páp, 60 bibornok, 400 érsek és püspök és 6000 publicziata került ki belőle. A rendnek ma 2500 tériítője van. A rend tagjai által kiadott könyvek száma több millió példányra rug

— Deák Ferenc az öszpontosításról.

Deák a negyvenes évek elején — mint később is — igen jó bizalmas viszonyban volt az akkor ugynevezett cenzurálistákkal, kikhez b. Eötvös József is tartozott. Ezek különben mind az általa vezetett nemzeti oppozícióhoz tartoztak, de e pártban külön árnyalatot képeztek. Ők a parlamentaris kormányzat és miniszteri felelősség behozására törektek, de a municzipalísták el lenl eszmecserében a vármegyék hibáit, gyöngeségeit, visszaéléseit ríró színekben festgették s gyakran megtámadták a vármegyében azt is! a mi ezekben jó és üdvös volt. Deák ezért gyakran megintette, nem egyszer élezeinek tárgyává tette őket.

B. Eötvös a „Falu jegyzője“ című regényét egyenesen a vármegye-rendszer ellen írta s a mi vétek bűn és visszaélés a kiváltság nemesi osztály által a vármegyében személyesítve tárta a közönség elé a regényben. Mikor a regény kézen volt annak egy díszes kötésű példányát személyesen elvitte Deákhoz, átadván azt óarát emlékül s megkérvén Deákot, hogy ha elolvasta, mondja meg róla véleményét.

Abban az idődjában jelent meg dr. Mátyus Izidortól a lovakról egy különben becses szakkönyv, melynek ez volt a címe. „Lőtudomány.“ E könyvnek czitalapján le volt rajzolva egy beteg ló s erre rá volt rajzolva mindennemű betegség, mely a lovakon csíkok koruktól fogva vénségükig előfordulhat Mindennemű belső és külső betegség.

Deák rögtön elolvasta br. Eötvös irányregényét s midőn pár nap mulva br. Eötvös őt meglátogató s a regény felől véleményét kérdezé, Deák nem felelt egyenesen, hanem eszében tartva azt, hogy br. Eötvös minden elképzelhető megyei visszaélést egy megyére alkalmazva élénk költői tehetséggel felhord a regényben, egész komolysággal oda fordul Eötvöshöz:

— Ismered Mátyus Lőtudományát?

— Nem ismerem.

Deák erre előveszi Mátyus könyvét s a czimlapot s azon a beteg lóalakat mutatva, ezt mondja:

— Nézd barátom, mind ez a lóbetegség előfordul hanem azért ilyen ló nincs a világon s nem is volt.

B. Eötvös, a költő, a tudós és az államférfi egy szót se szólt többé, mert ebből teljesen megértette, miként vélekedik Deák a megyerendszer elleni hajtóvadászatról

— Az országház folyosójáról. M. képviselelő: (Mameluk.) Egész Európa körülöttünk fegyverben áll nekünk is törvényt kell hozni a népfelkelésről

A. képviselelő: (ellenzéki) Soha se törjétek rajta fejeket, csak gazdálkodjatok így tovább s meglássátok, hogy a nép törvényetek nélkül is felkel.

KÖZGAZDASÁG.

— A sárgarépa mint egérméreg. Egy veterán gazda azon tapasztalatra jutott, hogy az egerek, ha néhány napig kizárólag csak sárgaréppal táplálkoznak, elpusztulnak. Ezen irányban kísérletet is tett 12 egérrel s arra a meggyőződésre jutott, hogy a 12 egér közül 7-nek a halálát kétsé teletül a sárgaréppában levő mérges anyag okozta. A sárgarépa mérges anyaga az által nem roncsoltatik széjje, ha azt meg őzzük, mert három más egér, mely kizárólag csak főtt sárgaréppal tápláltatott 3 nap mulva zintén elpusztult. A sárgaréppal őllakott egerek igen nyugtalanok, eszeveszetteen futkároznak addig, míg csak a sárgarépa mérges anyagának hatása következtében el nem erőtlenednek. A sárgarépa táplálék következtében elpusztult egerek felboncolásánál ugyanoly tünetekről akadtak, mint a megmérgezett egereknél.

Budapesti tőzsde.

Érték-tőzsde.

— márczius 25-én.

A mindenütt uralgó pénzülelősség folytán számtalan konverzió és pénzügyi művelet indult meg, melyek azonban azoknak válnak lapunkra, a kiket az eddigi járadék hausse folytán meglehetősen elhanyagoltak, — a nagy bankoknak, melyeknek papirjai most meglehetősen kedveltek míg ellenben a járadékok, melyek hetek óta elkényeztetett kedvencei voltak a tőzsdéknek, meglehetősen háttérbe szorultak. De valamint a járadékok árfolyamának emelkedéséből sohasem következett hettünk a gazdasági viszonyok javulására, úgy most a nagy bankok élénk üzletei folytán sem szabad az következtetnünk, hogy a gazdasági depressió már véget ért. Részünkről az árfolyamok ezen változásának nem tulajdoníthatunk nagyobb jelentőséget a pusztá spekulációnál, mely csak a pillanatnyi előnyt és hasznot keresi és mely szereti, ha az általános figyelmet kis időre elvonhatja egy kedvelté vált papirtól, hogy azután az árfolyamok csökkenése utáná hirtelen felszököttes előidézésével ismét tetemes nyereségre tehessen szert. Gazdasági viszonyaink javulásáról, a vállalkozási szellem fölbredéséről csak akkor lehetne szó, ha a mostani pénzűlelősséget közhasznú gazdasági vállalatok alapítására fordítják Mindaddig a tőzsdén észlelhető árfolyamváltozásoknak nagyobb fontosságot nem tulajdoníthatunk.

A lefolyt héten különben nemcsak az irányzat volt csöndes, hanem az üzlet is, egyes napokon alig törtévént kötés.

Lapunk zártakor jegyezték a következő árakat:

Magyar aranyjár. 4 ^o / _o	104.50
" papírjára.....	95.70
Osztrák hitelrészvény.....	304.—
Magyar hitelbank.....	309.—
Jelzálogbank.....	124.30
Magyar földhitelintézeti zálog levél 4 ¹ / ₂ ^o / _o	100.—
Osztrák-magyar bank zálog levél 4 ¹ / ₂ ^o / _o	103.15
Cs. kir. kör. arany.....	5.85
20 frankos arany.....	9.97
Német márka.....	61.50

Gabona-tőzsde

A csekély fölszállítás és a vevők tartózkodása nem adhatott az üzletnek nagyobb lendületet Az árák ingadozásoknak alávetve nem voltak.

Lapunk zártakor jegyezték:

Buza, bányási.....	76—81 kg.	8.10—8.85
" tiszavidéki.....	76—81 "	8.05—8.80
" pestvidéki.....	76—81 "	8.05—8.80
" fejmegyei.....	76—81 "	8.10—8.85
" bácskai.....	76—81 "	8.15—8.90
" északmagyarországi.....	76—81 "	7.80—8.40
rozsa.....	70—72 "	6.25—6.35
árpa takarmány.....	60—63 "	5.30—5.60
" égetni való.....	62—64 "	5.80—6.00
" sörfőzdei.....	64—66 "	7.—8.60
zab.....	39—41 "	6.20—6.70
tengeri új bányási.....	75 "	5.25—5.30
" másnemű.....	73 "	5.20—5.25
kőles.....	— "	4.50—5.—
káposzta repce.....	— kg.	—
repeze, új.....	— "	—

Marhavasár.

P o z s o n y, márczius 22-én. Fölhajtattott összesen 1760 drb hizott marha, köztük 1326 drb magyar ökör, 15 drb tehén, 1 bika, 15 bivaly; 353 drb német ökör, 15 tehén, és 35 drb bika, — drb gácsországi ökör. Árák jegyeztettek: magyar ökör 45—58 frt, német ökör 48—59 frt.

Sertés-üzlet.

Budapesti sertésvásár. (A kőbányai sertéskereskedelmi-csarnok jelentése.) márczius 24. Az üzlet kedvező, szilárd Magyar urasági öreg, nehéz 40—43 frt, fiatal nehéz 42.50—43.50 frt., közép 42—43 frt., könnyű 39—40 frt., közönséges szedett nehéz 39—40 frt., közép 39—39.50 frt., könnyű 38—39 frt. Szerbiai nehéz 40—42 frt., közép 38—39 frt., könnyű 36—37 frt. Hizó egy éves 27—30 frt. Hizó két éves makkos —. Hizó öreg —. frt.

Bécsi sertésvásár, márczius 24-én. Fölhajtattott összesen 7341 darab, még pedig 1069 nehéz bakonyi, 2316 silányabb, 3955 súldó. A forgalom magyar sertésekben élénkebb volt a csekély szállítmány következtében s az árák tartották magukat. Súldók változatlan maradtak. Fizettek: nehéz bakonyi 39—41 frt, silányabb 35—36 frt, súldó 29—37 frt, szalonna 44—45 frt, zsir 49—50 frt. (100 kilogrammonként.)

Felelős szerkesztő SZALAY KÁROLY.